

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
แสมสาร ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ

1. เพื่อสำรวจความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
แสมสาร ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลแสมสาร ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อสำรวจความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
แสมสาร ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
4. ได้รับทราบข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแสมสาร
ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
5. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วน
ตำบลแสมสาร ตำบลแสมสารอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

จากมุมมองของผู้สูงอายุที่มารับบริการซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุ 6
ด้าน คือ ด้านสาธารณสุขและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้าน
ความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ด้านการบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน
โดยทำการศึกษาเฉพาะผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่อาศัยอยู่ในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลแสมสาร ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรีซึ่งคำนวณได้กลุ่ม
ตัวอย่าง ทั้งหมด 224 ราย

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง
60-65 ปีมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม/ ประมง มีรายได้ต่อ
เดือนช่วง 1,001 – 2,000 บาท และมีสถานภาพสมรส ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาระดับความ
ต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุพบว่ากลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มี
ระดับความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.18 และเมื่อพิจารณาในภาพรวม
เป็นรายด้านของความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุพบว่าด้านสาธารณสุขและการรักษาพยาบาลอยู่

ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.23 รองลงมา ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ และด้านการบริการ และเครือข่ายการเกื้อหนุน อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 2, 3, 4, 5 และ 6 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.19, 4.17, 4.16, 4.16 และ 4.15 ตามลำดับ

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาข้อเสนอแนะ ด้านสาธารณสุขและการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุพบว่าผู้สูงอายุมีความ ต้องการสวัสดิการจัดให้มีบริการให้คำแนะนำปรึกษาหรือให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บให้แก่ผู้สูงอายุอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีให้แก่ผู้สูงอายุอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ ออกบัตรประจำตัวให้กับผู้สูงอายุ เพื่อรักษาฟรีในโรงพยาบาล บริการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโรคภัยไข้เจ็บเป็นรายบุคคล

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาข้อเสนอแนะด้านรายได้ของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุมีความ ต้องการสวัสดิการจัดให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุตามจำนวนเงินที่กฎหมายกำหนด จัดให้มีการส่งเสริมอาชีพแก่ผู้สูงอายุ จัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน จัดให้มีบริการส่วนลดในรายการต่างๆ สำหรับผู้สูงอายุเช่น ค่าชื้อยา ค่าโดยสารรถสาธารณะ ค่าโรงแรม ภัตตาคาร กิจกรรมด้านบันเทิง และสถานที่ราชการได้แก่ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน ฯลฯ ตลอดจนค่าบริการด้านทันตกรรม

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาข้อเสนอแนะด้านที่พักอาศัยของผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการจัดหาหรือประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อให้บริการเครื่องนุ่งห่มและที่พักรักษาแก่ผู้สูงอายุ จัดให้มีบริการตรวจที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จัดให้มีบริการครอบครัวอุปการะผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว หรือไร้ที่พึ่ง จัดตั้งบ้านพักคนชราให้บริการที่พักอาศัยแก่ผู้สูงอายุ จัดตั้งสถานพยาบาลเป็นบริการที่พักรักษาสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการรักษาพยาบาลเป็นประจำและต่อเนื่องหรือต้องการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาข้อเสนอแนะด้านนันทนาการ พบว่า จัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในวันสำคัญ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นต้น จัดให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุในรูปของกลุ่มชมรมหรือสมาคมผู้สูงอายุ จัดพื้นที่นันทนาการเพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุในการพักผ่อน ออกกำลังกาย พบปะสังสรรค์ การรับบริการตรวจสุขภาพ จัดให้มีการบริการทัศนศึกษาตามความสนใจ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาสถาน แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาข้อเสนอแนะด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการ จัดการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของ

ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี จัดให้มีการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ อย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุเกี่ยวกับอาคารสาธารณะ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น ๆ จัดให้มีการส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวในการอบรมให้ความรู้ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการดูแลผู้สูงอายุ จัดอบรมให้ผู้สูงอายุในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวัน จัดให้มีการแนะนำ ปรีกษา หรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือแนวทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้สูงอายุเกี่ยวกับสิทธิที่จะได้รับในด้านต่าง ๆ

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาข้อเสนอด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุนพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการจัดให้มีบริการชุมชนเคลื่อนที่โดยองค์การบริหารส่วนตำบล สร้างเครือข่ายผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันในชุมชน และกับชุมชนใกล้เคียง จัดตั้งระบบเฝ้าระวังเกื้อกูล และดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนกรณีได้รับความเดือดร้อน และเจ็บป่วย

อภิปรายผล

ข้อค้นพบจากการศึกษาความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแสมสาร ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี สามารถนำมาอภิปรายร่วมกับแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ดังนี้

1. จากการศึกษา พบว่า การได้รับบริการสวัสดิการสังคมจากภาครัฐ ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นด้านที่จ่อครดสำหรับผู้สูงอายุ ด้านป้ายและเอกสารประชาสัมพันธ์สำหรับผู้สูงอายุ ด้านห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการเอาใจใส่และการให้ความสำคัญต่อผู้รับบริการที่เป็นผู้สูงอายุ ด้านขั้นตอนของการให้บริการผู้สูงอายุ ด้านเอกสารหลักฐานที่กำหนดให้ผู้สูงอายุต้องจัดเตรียม ด้านความพร้อมและความกระตือรือร้นในการให้บริการผู้สูงอายุซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้สังคมและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องควรมีการหยิบยื่นความต้องการให้เพียงพอ เพื่อลดภาระของครอบครัวที่จะต้องมาดูแล ผู้สูงอายุซึ่งจะเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีความสุข และมีความรู้สึว่าตนเองยัง ทำประโยชน์ให้กับครอบครัวและสังคมได้มากกว่าที่จะคิดว่าตนกำลังกลายเป็นปัญหาของสังคม เพราะผู้สูงอายุทุกท่านได้ทำประโยชน์แก่สังคมในฐานะ “ผู้ให้” มากกว่าครั้งชีวิตแล้ว ดังนั้น จึงควรได้รับการตอบสนองในฐานะเป็น “ผู้รับ” จากสังคมบ้าง ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกำลังใจและมีบทบาทมากขึ้นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศต่อไป

2. ระดับความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระดับความต้องการโดยรวม อยู่ในระดับ มาก ทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้

2.1 ด้านสาธารณสุขและการรักษาพยาบาล ผู้สูงอายุมีความต้องการและให้ความสำคัญมากที่สุด เป็นอันดับแรก ซึ่งสาเหตุมาจากการที่ก่อนหน้านี้ผู้สูงอายุเคยมีหน้าที่การทำงาน และมีสภาพร่างกายที่สมบูรณ์แต่พอ เวลาผ่านไปร่างกายก็ร่วงโรยตามกาลเวลา แต่บางคนยังไม่หยุดทำงาน ยังมีส่วนร่วมในการประกอบ อาชีพเลี้ยงครอบครัว ดังนั้นผู้สูงอายุจึงมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐมีส่วนเข้ามาช่วยเหลือตน ในประเด็นต่าง ๆ คือ จัดให้มีบริการให้คำแนะนำปรึกษาหรือให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและโรคร้ายไข้เจ็บให้แก่ผู้สูงอายุอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีให้แก่ผู้สูงอายุอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง การจัดตั้งศูนย์บริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ ออกบัตรประจำตัวให้กับผู้สูงอายุ เพื่อรักษาฟรีในโรงพยาบาล บริการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพและโรคร้ายไข้เจ็บเป็นรายบุคคลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2536, หน้า 36) ที่ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ พบว่า บุคคลในวัย สูงอายุ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ความสามารถในการประกอบอาชีพ มีโรคร้ายต่าง ๆ เข้ามาแทรกแซงและเป็นวัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากนัก ต้องพึ่งผู้อื่นอยู่เสมอ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของภาควิชาสังคมศาสตร์คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล และ กองวิชาการ กรมประชาสงเคราะห์กระทรวงมหาดไทย ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและการ กำหนดนโยบายประชากรวัยชราในประเทศไทย พบว่า คนชรามีปัญหาด้านสุขภาพ และต้องการที่อยู่กับงานวิจัยของ บุญยืน สุภาพ (2522, หน้า 69) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบ อาศัย และสอดคล้อง ปัญหา ความต้องการ และ โลกทัศน์ของคนชราในสถานสงเคราะห์ของรัฐบาลและเอกชน พบว่า คนชรามีปัญหาเรื่องสุขภาพ และมีความต้องการเกี่ยวกับปัจจัย 4

2.2 ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครองผู้สูงอายุมีความต้องการและให้ความสำคัญมาก เป็นอันดับสอง โดยเฉพาะในประเด็นจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับผู้สูงอายุเกี่ยวกับสิทธิที่จะได้รับในด้านต่าง ๆ จัดให้มีการส่งเสริมสมาชิกในครอบครัวในการอบรมให้ความรู้ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการดูแลผู้สูงอายุ จัดอบรมให้ผู้สูงอายุในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวัน จัดให้มีการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ อย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง จัดให้มีการแนะนำ ปรึกษา หรือดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือแนวทางการแก้ไขปัญหาคครอบครัว ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดได้รับการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี จัดการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสา ชูโต (2525, หน้า 63) ที่ได้ศึกษาถึงโครงสร้างทางสังคมและครอบครัว การทำงาน การดำเนินชีวิตประจำวันของ ผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหา

ฐานะยากจน พิรสิทธิ์คำวนศิลป์ (2524, หน้า 9) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ความทันสมัย ภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองและปัญหาบางประการของผู้สูงอายุซึ่งพบว่า ผู้สูงอายุจะมีความสุขในวัยชราได้ต้องเตรียมฐานะทางเศรษฐกิจให้มั่นคง ซึ่งจะเห็นว่าเมื่ออายุจะมาก แล้วแต่การมีฐานะ การมีเงิน การมีรายได้ยังมีความจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะผู้สูงอายุบางคนที่เคยมีรายได้มาจนเจือจรรบครวจากการทำงาน พอไม่ได้ทำงานหรือ ทำงานน้อยลงตามวัยที่ชราภาพ และสังขารที่ร่วงโรย ก็ไม่อยากไปงอมืองอเท้าขอความช่วยเหลือ จาก ลูกหลาน เพราะกลัวลูกหลานต้องรับภาระในการเลี้ยงดูตน แต่ไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และกองวิชาการ กรม ประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและการกำหนดนโยบายประชากรวัย ชราในประเทศไทย พบว่า คนชราทั้งในเมืองและในชนบทส่วนมากมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามความต้องการด้านเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเงินในกระเด็น ความต้องการมีฐานะมั่นคง ความกังวลที่บุตรไม่มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีซึ่งความต้องการให้ญาติและเพื่อนสนิท ช่วยเหลือเงินเมื่อ จำเป็น และความต้องการทำงานเพื่อหารายได้พิเศษ ยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการและได้รับความช่วยเหลือโดยเร่งด่วนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึง ครอบครัวที่ผู้สูงอายุอาศัย อยู่ด้วย

2.3 ด้านรายได้ ผู้สูงอายุมีความต้องการและให้ความสำคัญมาก เป็นอันดับสาม เนื่องจากวัยชราเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่เสื่อมลงกว่าเดิมทุก ๆ ทาง เริ่มจากสภาพร่างกาย เศรษฐกิจ สังคมเป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจของคนในวัยสูงอายุสิ่งเหล่านี้อาจจะเก็บกดมานานตั้งแต่ชีวิตในวัยต้น ๆ ซึ่งเขาอาจผิดหวัง สมหวังในบางสิ่งบางอย่าง เมื่อเข้าวัยสูงอายุเป็นวัยที่เรียกร้องกลับมาไม่ได้แล้ว อันเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ไม่อำนวย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาเพ็ญ สุวรรณ (2536, หน้า 37) ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ พบว่า มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่เคยประกอบอาชีพรับราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจซึ่งเมื่อต้องหยุดงานเพราะการเกษียณอายุจะทำให้รู้สึกท้อแท้เสียใจ รู้สึกอายน้ำ ไร้สมรรถภาพ ว้าเหว่ และซึมเศร้าเกิดขึ้นได้ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลมีภาวะสุขภาพจิต ภายหลังเกษียณอายุต่ำลง ดังนั้นเพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาจิตใจของผู้สูงอายุลูกหลานในครอบครัวจึงเป็นกำลังใจที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีจิตใจที่ดีงาม ไม่คิดถึงอดีตที่เลวร้าย โดยสถาบันครอบครัวควรมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างพัฒนาจิตใจผู้สูงอายุในประเด็นต่าง ๆ คือ ต้องการความอบอุ่นเมื่ออยู่กับครอบครัว ความภูมิใจกับความสำเร็จของลูก ต้องการทำบุญเพื่อกุศล ในภาคหน้าต้องการให้สมาชิกในครอบครัวยกย่องและยอมรับการว่ากล่าวตักเตือน เมื่อมีความทุกข์ทางใจต้องการให้บุตรหลานรับฟัง สวดมนต์หรือนั่งสมาธิช่วยให้จิตใจสงบ ต้องการหาอะไรทำ

เพื่อให้ตนเองมีเวลาว่าง ต้องการให้ครอบครัวพาไปเที่ยวต่างจังหวัด ต้องการพักผ่อนด้วยการดูโทรทัศน์อ่านหนังสือและรู้สึกเหงาเมื่อขาดคู่ชีวิต

2.4 ด้านที่พักอาศัย ผู้สูงอายุมีความต้องการและให้ความสำคัญมาก เป็นอันดับสี่ เนื่องจาก ในปัจจุบันสังคมไทยให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุมากขึ้น เพราะเขาเปรียบเสมือนผู้มีพระคุณที่เลี้ยงครอบครัว และบุตรหลานในครอบครัวจนเติบโต ดังนั้นเมื่อถึงคราวที่ท่านต้องพักผ่อน สังคมไทยจึงให้ความสำคัญและเล็งดูท่านเป็นการตอบแทนผู้มีพระคุณ โดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ท่านสบายใจมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การมีความสุขเมื่อเพื่อนมาเยี่ยมเยียน การมีความสุขเมื่อเพื่อนบ้านคอยดูแลเอาใจใส่ สังคมที่เป็นอยู่ทำให้ความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมที่แออัดทำให้รู้สึกไม่สบาย และสภาพที่อยู่อาศัยทำให้รู้สึกอึดอัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และกองวิชาการ กรมประชาสงเคราะห์ ที่ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและการกำหนดนโยบายประชากรวัยชรา ในประเทศไทย พบว่า สังคมไทย ผู้สูงอายุมีความสมบูรณ์ทางครอบครัว มีทัศนคติต่อชีวิตและมีภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองไปในทางที่ดี คนชราส่วนมากยังอยู่ในครอบครัวที่แวดล้อมไปด้วยคู่สมรส มีความสัมพันธ์กับครอบครัวอย่างใกล้ชิด

2.5 ด้านนันทนาการ ผู้สูงอายุมีความต้องการและให้ความสำคัญ มาก เป็นอันดับห้า เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับสิ่งรอบ ตัวเองก่อน ไม่ว่าจะเป็นในด้านร่างกาย เศรษฐกิจ จิตใจ และสังคม ส่วนการที่จะได้รับสวัสดิการ หรือ ไม่นั่นมันเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุไม่ได้ต้องการหรือเรียกร้องเป็นอันดับต้น ๆ แต่ก็เชื่อว่าเขาจะ ไม่ได้รับการดูแลจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเลย เพราะแท้จริงแล้วมันเป็นสิ่งที่สังคมควร จะหยิบยื่นให้ เพื่อเป็นการตอบแทนที่ผู้สูงอายุเหล่านี้ได้ทำงานรับใช้สังคมมาช้านาน ซึ่งสวัสดิการที่ภาครัฐให้แก่ผู้สูงอายุได้แก่ จัดพื้นที่นันทนาการเพื่อเป็นศูนย์รวมของผู้สูงอายุในการพักผ่อน ออกกำลังกาย พบปะสังสรรค์ การรับบริการตรวจสุขภาพ จัดให้มีการบริการทัศนศึกษาตามความสนใจ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา สถานที่แหล่งท่องเที่ยวนอกสถานที่ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เป็นต้น

2.6 ด้านการบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ผู้สูงอายุมีความต้องการและให้ความสำคัญมาก เป็นอันดับหก ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับสิ่งรอบ ตัวเองก่อน ไม่ว่าจะเป็นในด้านร่างกาย เศรษฐกิจ จิตใจ และสังคม ส่วนการที่จะได้รับสวัสดิการ หรือ ไม่นั่นมันเป็นสิ่งที่ผู้สูงอายุไม่ได้ต้องการหรือเรียกร้องเป็นอันดับต้น ๆ แต่ก็เชื่อว่าเขาจะ ไม่ได้รับการดูแลจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเลย เพราะแท้จริงแล้วมันเป็นสิ่งที่สังคมควร จะหยิบยื่นให้ เพื่อเป็นการตอบแทนที่ผู้สูงอายุเหล่านี้ได้ทำงานรับใช้สังคมมาช้านาน

ซึ่งสวัสดิการที่ภาครัฐให้แก่ผู้สูงอายุได้แก่ จัดให้มีบริการชุมชนเคลื่อนที่โดยองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาเรื่อง ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล แสมสาร ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดย ภาพรวมความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมีความ ต้องการ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสาธารณสุขและการรักษาพยาบาล ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ และความต้องการสวัสดิการด้านการบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรจะเสนอแนะดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนํานโยบายด้านสวัสดิการสังคมมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุมากที่สุด ในทุก ๆ ด้าน เช่น การรับบริการบ้านฉุกเฉิน การรับบริการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ) การรับบริการการลดค่ารักษาพยาบาล การรับบริการการลดค่าโดยสารเดินทาง การรับบริการจากศูนย์บริการคนทางสังคมผู้สูงอายุการรับบริการการบริการเคลื่อนที่ออกเยี่ยมเยียนตามบ้าน และการรับบริการรับการรักษาจากสถานีนอนมัยประจำหมู่บ้าน เป็นต้น

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีบริการสุขภาพทั้งทางกายและจิตสำหรับผู้สูงอายุทั้งในด้านการป้องกัน การส่งเสริมสุขภาพ การวินิจฉัยโรคในระยะเริ่มแรก รวมทั้งการรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ และควรจัดให้มีคลินิกผู้สูงอายุในโรงพยาบาลต่าง ๆ และชักชวนให้โรงพยาบาลต่าง ๆ รวมถึงโรงพยาบาลเอกชนให้เห็นความสำคัญในการดูแลผู้สูงอายุให้มากขึ้น

3. หน่วยงานภาครัฐควรมีมาตรการในการให้เบี้ยยังชีพแก่ผู้ที่เกษียณอายุจากการทำงาน หรือผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครอบครัวมีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุนอกจากนี้รัฐบาลและองค์กรเอกชนควรจัดให้มีมาตรการหรือบริการในการสนับสนุนครอบครัวที่เลี้ยงดูผู้สูงอายุโดยเฉพาะครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. กระทรวงสาธารณสุขในฐานะที่มีเครือข่ายสถานีนอามัยชุมชนอำเภอควรถามความต้องการของผู้สูงอายุในการที่จะเข้าพักบ้านพักฉุกเฉินด้วยความสมัครใจ รวมทั้งส่งเสริมการบริโภค อาหารที่ถูกหลักอนามัย
2. หน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการจ่ายเบี้ยยังชีพ ควรสำรวจผู้สูงอายุให้ครบและทั่วถึง รวมทั้งเพิ่มค่าเบี้ยยังชีพด้วย
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดอบรมอาชีพที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ
4. หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีโครงการศึกษาที่ให้ผู้สูงอายุเป็นครู (คลังสมอง) หรือเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ในด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีเพื่อที่จะเป็นการสร้างให้ผู้สูงอายุมีบทบาททางสังคมและเป็นที่ยอมรับเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นใหม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้สูงอายุ
5. หน่วยงานท้องถิ่นควรสนับสนุนให้ครอบครัว/เยาวชนของผู้สูงอายุควรให้ความสนใจดูแลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิดกัน เพื่อส่งเสริมความอบอุ่นและให้การยอมรับแก่ผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในเชิงปริมาณที่เน้นการศึกษาภาพรวม ควรขยายจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น หรือขยายพื้นที่เป้าหมายให้ครอบคลุมทุกตำบล ในอำเภอสตึกหรือทุกอำเภอในจังหวัดชลบุรี แล้ว นำผลที่ได้จากการศึกษาของแต่ละตำบล หรือทุกอำเภอมาเปรียบเทียบกัน เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับปรุงและส่งเสริมในด้านความต้องการของผู้สูงอายุต่อไป
2. ในเชิงคุณภาพที่เน้นข้อมูลเนวติก ควรศึกษารายละเอียดเฉพาะด้าน เช่น ด้านสาธารณสุขและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ด้านการบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน เป็นต้น และนำแต่ละข้อมูลที่ได้แต่ละด้านมาวิเคราะห์เปรียบเทียบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือด้านใดมากที่สุด เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สูงอายุกับหน่วยงาน ภาครัฐต่อไป
3. ควรมีการวิจัย หรือประเมินผลเป็นรายเดือนในด้านความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำผลวิจัยดังกล่าวไปวางแผน ปรับปรุง กลยุทธ์ในการให้ความช่วยเหลือ หรือการสร้างนโยบายใหม่ เพื่อรองรับความต้องการของผู้สูงอายุต่อไป